

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

1

Том 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Зільберт Валентина Сергіївна ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: ПРИНЦИПИ ТА ДОСВІД	66
Костюк Михайло Анатолійович ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ СУДІВ ДЕРЖАВНОЮ КАЗНАЧЕЙСЬКОЮ СЛУЖБЮ УКРАЇНИ	68
Малюта Владислав Васильович ЩОДО НАЛЕЖНОГО СУБ'ЄКТА РОЗГЛЯДУ СКАРГИ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВЛАСНИХ (САМОВРЯДНИХ) ПОВНОВАЖЕНЬ.	71
Негара Олена Віталіївна СЕГМЕНТУВАННЯ СТАТУСІВ НЕЗАЛЕЖНИХ ПОСЕРЕДНИКІВ І ЧЛЕНІВ ТРУДОВОГО АРБІТРАЖУ (ДЛЯ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ЦІЛЕЙ).	75
Голоядова Тетяна Олексіївна ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ ЗГІДНО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТИВ.	79
Панфілов Олег Євгенович ПРАВОВІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ.	82
Сідор Михайло Іванович ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИНИ В ОПОДАТКУВАННІ В УКРАЇНІ.	85
Гуглей Віталій Вікторович ФІНАНСОВА ДИСЦИПЛІНА У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ.	89
Подольська Анастасія Андріївна ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В ПРОЦЕСІ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ FATCA	91

СЕКЦІЯ 2. АКТУАЛЬНІ ГРАНІ ЗАГАЛЬНОЇ ТЕОРІЇ ПРАВА ТА ДЕРЖАВИ

Завальнюк Володимир Васильович ДЕРЖАВНА ВЛАДА КРИЗЬ ПРИЗМУ ЮРИДИЧНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ	94
Мельничук Ольга Степанівна ОБҐРУНТУВАННЯ ДОКТРИНИ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В УМОВАХ ПОСТМОДЕРНУ ТА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ.	97
Іванченко Ольга Миколаївна ЛЕГІТИМНІСТЬ ПРАВА В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ КОМУНІКАТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ	100
Кравченко Сергій Петрович ЮРИДИЧНИЙ ТЕКСТ І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ПРОБЛЕМА АВТОРСТВА В КОНТЕКСТІ ОНТОЛОГІЇ ПРАВА	103
Чувакова Ганна Михайлівна ДЕФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ ЦІННОСТЕЙ ТА АНОМІЯ	106
Антошина Ірина Володимирівна ІНФОРМАЦІЙНА ВЛАДА В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: АКСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ.	109
Ковбасюк Степан Валерійович ІНСТИТУТ ОМБУДСМАНА В КОНТЕКСТІ ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ	112
Дудник Руслана Миколаївна ВПЛИВ ПРОЦЕСУ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА	115
Kobko-Odarii Viktoriia Serhiivna THEORETICAL AND LEGAL ANALYSIS OF THE LEGAL SYSTEM OF SCOTLAND	117
Іванчук Віра Євстафіївна ПРАВОВИЙ МОНИТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	120
Гаркуша Євгеній Олексійович СПАДКОВІ ЕЛЕМЕНТИ В ЕСТЕТИЦІ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ.	123

5. Федоров М. О. Поняття вини у сучасній юриспруденції. *Наука і правоохорона*. 2013. № 2 (20). С. 140–147.

Ключові слова: фінансова безпека, вина, винне діяння, умисел, оподаткування, фінансова відповідальність.

Keywords: financial security, guilt, guilty act, intent, taxation, financial responsibility.

Гуглей Віталій Вікторович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри адміністративного і фінансового права*

ФІНАНСОВА ДИСЦИПЛІНА У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ

Формування системи фінансової безпеки держави неможливе без інституційного забезпечення фінансової дисципліни. З огляду на це, вимагається не лише вдосконалення національного законодавства у сфері публічних фінансів, але й формування відповідальної фінансової культури в органах державної влади.

Наразі спостерігається посилена увага до підвищення прозорості державних фінансів, контролю за витрачанням бюджетних коштів та відповідальності за порушення фінансового законодавства. Недотримання фінансової дисципліни призводить до фінансових ризиків, корупційних проявів, що у свою чергу ускладнює виконання соціально-економічних функцій держави.

Відсутність чіткого визначення фінансової дисципліни в законодавстві створює правову невизначеність та ускладнює її застосування як категорії фінансового права. Це актуалізує необхідність розробки та закріплення нормативного визначення фінансової дисципліни в рамках законодавчих актів, що регулюють фінансовий контроль та відповідальність за порушення фінансово-правових норм. Відтак, фінансова дисципліна є не просто вимогою, а механізмом забезпечення правового порядку у сфері фінансових відносин, що гарантує ефективне функціонування державних фінансів.

Серед здобутків вчених науково-правової доктрини також існує досить мала кількість публікацій присвячених визначенню фінансової дисципліни. Переважно, вона згадується у контексті наукових досліджень фінансового контролю. Зокрема, при теоретичному аналізі ключових інституцій контролю та аудиту України. Так, автори аналізують інституційно-правові механізми впливу державного контролю на стан фінансової дисципліни в публічному секторі. Зокрема, цікавим є підхід щодо визначення ключових ознак фінансової дисципліни, які формуються з функціонального призначення інституцій контролю: законність, цільове використання бюджетних коштів, прозорість і підзвітність. Таким чином, фінансова дисципліна трактується через призму дотримання принципів бюджетного процесу та ефективного використання публічних фінансів [1]. Відтак, фінансова дисципліна розглядається не як самостійна категорія з чітким законодавчим ви-

значенням, а як результат функціонування системи контролю та аудиту. Наголошується, що фінансова дисципліна в умовах України здебільшого забезпечується шляхом діяльності органів фінансового контролю, таких як Рахункова палата, Державна аудиторська служба України, Державна казначейська служба та органи Державної податкової служби. Саме їх системна діяльність у сфері виявлення, фіксації та запобігання порушенням фінансового законодавства є основою формування ефективного середовища фінансової відповідальності.

Інші науковці розглядають фінансову дисципліну у контексті протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, та ефективності фінансового моніторингу [2]. Зазначається, що фінансова дисципліна в системі фінансового моніторингу є елементом законного, прозорого та підзвітного функціонування фінансових установ, насамперед банків. Особлива увага приділяється інституційним та організаційним викликам, серед яких – тінізація економіки, дублювання повноважень, низька автоматизованість, слабка координація між суб'єктами фінансового моніторингу. У такому контексті фінансова дисципліна є результатом ефективного контролю за фінансовими операціями, впровадження міжнародних стандартів та технологічного розвитку інфраструктури моніторингу. Вона прямо пов'язана з оцінкою ризиків і ідентифікацією підозрілих транзакцій.

Фінансова дисципліна осмислюється і як стан дотримання фінансово-правових норм, обов'язкових для підконтрольних об'єктів [3]. Це визначення фіксує правову природу фінансової дисципліни, розглядаючи її як елемент правового режиму публічних фінансів, що діє в системі державного фінансового контролю.

Зважаючи на вищевикладене, беззаперечно можна зробити висновок про взаємозв'язок фінансової дисципліни з публічними фінансами. Відтак, логічним буде припущення щодо принципів властивих обом категоріям. Саме тому, фінансова дисципліна також ґрунтується на принципах законності, обов'язковості, обґрунтованості та ефективності використання фінансових ресурсів. Вона охоплює такі аспекти як нормативність, контроль та відповідальність.

Список використаних джерел:

1. Лукановська І. Р. Роль ключових інституцій контролю та аудиту України в забезпеченні фінансової дисципліни. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 8. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12741983>.
2. Куришко О. О. Особливості розвитку системи фінансового моніторингу в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 1. С. 267–275.
3. Фінансове право : навч. посіб. / кол. авт.: д.ю.н., проф., засл. діяч науки і техн. України О. С. Юнін, д.ю.н., доц. К. Р. Резворович, к.ю.н., доц. М. П. Юніна та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 180 с.

Ключові слова: фінансова дисципліна, система державного фінансового контролю, публічні фінанси, фінансова безпека держави, фінансова відповідальність.

Keywords: financial discipline, system of state financial control, public finance, financial security of the state, financial responsibility.